

Narhús Amis 2den Valgfreds (Ingerslev) mente, at de faae Valgretten for at benytte den. Ja, i Almindelighed faae de den for at benytte den, men de kunne ogsaa have Nytte af den, uden at benytte den, idet de nemlig sige som faa: Vi have nok Valgret, men det er os ikke saa magtpaaliggende at møde Allesammen dertil, thi det gaar jo godt alligevel; men det er rart at have Valgretten, hvis det skulde gaa galt. Jeg skal imidlertid indrømme, at, naar jeg er med til at give Valgret, saa er det, for at den skal benyttes — naturligvis. Jeg mener, det er Borgerpligt for de Vedkommende baade med Hensyn til Kommune, Stat, Kirke og Skole, at de bruge deres Rettigheder; thi ellers opfyldte de deres Pligt slet. Men jeg siger, at de kunne have Nytte af Retten, selv om de ikke benytte den. Jeg vil takke den ærede Minister for en enkelt Bemærkning, han gjorde angaaende nogle Udtryk, jeg skulde have brugt om Forpagterne. Hvis mine Ord ere opfattede paa samme Maade af Andre som af den ærede Minister, saa er det mig kjært, at jeg faar Seilighed til at sige, hvad Meningen var med disse, og jeg skal gjentage dem for at fjerne Misforstaaelse. Den ærede Minister mente, at jeg skulde have brugt Udtryk om Forpagterne, som om de vare ringere eller mindre værdige end f. Ex. Bønder eller andre Beboere i Amtet — saaledes forstod jeg den ærede Minister. Er der som sagt Nogetsomhelst, som har forstaaet mine Udtalelser saaledes, da vil jeg sige, at det er en komplet Misforstaaelse, det har ligget langt borte fra min Hensigt at sige dette. Nei, det, jeg sagde, var ikke, at disse Mand ikke skulde have deres Rettigheder sammen med Andre, men at der er Tilfælde eller kan forekomme Tilfælde, hvor Mand — ikke værdige Mand —, men Mand, som er ukjendte med Amtets Anliggender, kunne være komne Aaret før som Forpagtere eller Leiere til Egnen, og saa faae privilegeret Valgret der til Amtsrådet, men som derefter paa Grund af Omstændighederne — ikke foranledigede ved Mangel paa Værdighed — opgave deres Stilling og reise bort, efter at de ved et Par Aars Ophold som et Slags Besøg i Amtet have udøvet den privilegerede Valgret, der er negtet Beboere i Amtet, saaledes f. Ex. hele den store almindelige Bondestand, som er rodfæstet i Amtet og kjendt med Forholdene gjennem Menneskealdrer. Der er ikke noget Uværdigt at sige mod Vedkommendes Personer, de kunne tilvisse være ligesaa hæderlige som Andre i Amtet; men de ere ikke saaledes istand til at bedømme Amtets Lav, og de Personer, som der stemmes paa, som man kan kræve det af den privilegerede Valgret, og som de Mand kunne, der ere stadig hjemmehørende i Amtet og ere anderledes interesserede i Amtets Anliggender, fordi de ere rodfæstede der. Det var min Udtalelse med Hensyn til Forpagterne, det var tilvisse ikke Noget, der vedrørte deres Personer. Naar den

ærede Minister sagde, at det var det høie Skattebidrag, som det kom an paa, saa maa jeg dertil svare, at det ikke er det høieste Bidrag, som skal vælges, det er ikke Pengene, som skulle vælges, det er det rette Sindelag, som skal vælges, og det er det rette Sindelag, som skal søges valgt. Jeg kan overhovedet ikke forstaa, hvorior Valgretten skal knyttes til Besiddelsen, som om det i og for sig skulde være en Betyggelse, at det er disse enkelte større Besiddere, hvem Loven begunstiger, der vælges, fremfor en Ordning paa den Maade, som f. Ex. blev vedtagen af Folkethinget for 17—18 Aar siden, eller som her er foreslaaet. Den ærede Minister erkjendte, at det theoretisk kunde se heldigt ud, og at det kunde være mere stemmende med Rigtigheden, om et Forslag som det foreliggende gif igjennem. Men, sagde Ministeren, noget Andet er Praxis, og da vilde han spørge, om de kommunale Institutioner, saaledes som de ere indrettede, ikke havde virket med Held. Jeg vil ikke faste Stygge paa den kommunale Virksomhed, jeg tror, der er mange uomærkede Kræfter, som arbejde i denne med Iver, Nidhærhed og stor Opoffrelse, og som jeg kan have stor Værdighed for. Jeg vil ogsaa sige, at, selv om man i Amtsrådene og andetsteds tager Beslutninger, som jeg ikke kan billige, saa ere de Vedkommende efter min Mening dog angerløse, naar de handle efter deres bedste Skjøn. Jeg maa imidlertid fastholde, at det ikke er enkelte Medborgere, som ønske Forandring i det nu Bestaaende, og jeg maa benegte, at der ellers ingen Trang er. Jeg for mit Vedkommende, og jeg er overbevist om ogsaa mine Medforslagsstillere, vi støtte os paa Erfaringer, hentede omkring i Landet, der uden Ubestedenhed kunne stilles ved Siden af mange Andres. Disse Erfaringer gaa ud paa, at friere Bestemmelser i denue Retning vilde falde Kræfter til Brug, som nu ikke benyttes, og vilde fremkalde større Interesse, mere Liv, og jeg tror ogsaa, jeg tør sige, større Dugttighed i de kommunale Institutioner, end Tilfældet nu er. Jeg skal ikke opholde det høie Thing længere, da jeg antager, at man ønsker at slutte denne Debat idag. Jeg takker de ærede Medlemmer, som have talt til Gunst for Forslaget, ligesom jeg ogsaa udtaler min Tak til dem, der, selv om de principielt er imod Meget af, hvad her er foreslaaet, dog fremdeles ville forhandle om Sagen. Lovforslaget gaar nu videre, ganske vist med kun lidet Naab om et væsentligt Udbytte, men Krummer kunne jo ogsaa være Brød under visse trange Forhold. Jeg skal altsaa slutte med en gjentagen anbefaling af Sagen.

Bale: Det er nogle Ytringer fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen), som jeg ønsker at knytte nogle Bemærkninger til; men først maa jeg dog gjøre den Bemærkning, at, naar man vil forandre den nu-